

Van: Gemeente Oldebroek

Aan: Adviesraad Sociaal Domein Oldebroek (ASDO)

Algemeen (*in te vullen door de gemeente*)

Datum : 1-9-2021
Onderwerp : Beleidsnota schuldhulpverlening 2022-2025
Contactpersoon : Rienk Snippe
Agendapunt : (af te stemmen met het secretariaat van de Adviesraad)

Doel

- Ter overleg/raadpleging
- X Ter advisering
- Ter voorbereiding op participeren/coproduceren

Fase in het beleidsproces

- Agendavorming
- Beleidsontwikkeling
- X Inspraak en advies
- Bestuurlijke besluitvorming
- Uitvoering
- Evaluatie

Reactie van Adviesraad Sociaal Domein uiterlijk:

Formeel 6 weken na ontvangst.

Onderwerp van advies(aanvraag):

Beleidsnota schuldhulpverlening 2022-2025

Samenwerking / afstemming gewenst met:

Adviesraad Sociaal Domein Elburg

Achtergrond van de adviesaanvraag:

De beleidsnota schuldhulpverlening geeft een visie en doelstellingen voor de schuldhulpverlening in de komende jaren. Een afvaardiging van adviesraden uit Oldebroek en Elburg zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van deze beleidsnota.

Concrete adviesvragen:

Kunt u positief adviseren over de beleidsnota schuldhulpverlening 2022-2025?

Aan : College van Burgermeester en wethouders van de gemeente Oldebroek
Betreft: Advies Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2025
D.d.: Oldebroek, 05 oktober 2021

Geacht College,

Onze gemeente dient het beleidsplan gemeentelijke schuldhulpverlening 2016 – 2019 te vernieuwen. Gelet op het feit dat in 2021 diverse wetswijzingen worden ingevoerd (Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening) en dat tijd en ruimte nodig zijn om een traject in te gaan voor een nieuwe aanbieder schuldhulpverlening heeft het college van B&W besloten het huidige beleidsplan te verlengen tot eind 2021.

Aangezien het contract met de huidige aanbieder schuldhulpverlening eind 2021 afloopt wordt per ingaande 1 januari 2022 een nieuw beleidsplan opgesteld, waarin de verschillende wetswijzigingen worden opgenomen en eventueel incl. een nieuwe aanbieder.

In het huidige beleidsplan 2016 – 2019 is gepoogd de gestelde beleidsdoelen te halen.

Op meerdere terreinen is dat gelukt en op een aantal terreinen wordt nog gewerkt. Van belang is te melden dat vanaf 1 januari 2021 het fenomeen 'vroeg signalering betalingsachterstanden' is ingevoerd. Afspraken en meldingen van en met zorgverzekeraars, energieleveranciers, woningbouwcorporaties en het waterbedrijf zijn gemaakt, zodat in een vroeg stadium activiteiten kunnen worden ontplooid om grotere betalingsachterstanden te voorkomen. De sociaal werkers kunnen inwoners eventueel ondersteunen bij mogelijke onderliggende problematiek en zo bij te dragen aan het welzijn van de inwoners.

Alhoewel op dit terrein een scala aan mogelijkheden wordt geboden aan onze inwoners, blijft intensieve voorlichting een punt van aandacht.

Het is duidelijk dat te allen tijde de inwoner zelf verantwoordelijk is voor zijn/haar bestedingspatroon. Er zijn situaties denkbaar dat men buiten eigen schuld in een financiële positie terecht komt die om gemeentelijke ondersteuning vraagt. De rol van Schuldhulpmaatje mag ook niet onvermeld blijven, omdat relatief lichte schuldhulpvragen door hen worden afgewikkeld. Overigens gebeurt dit in overleg met het Sociaal Team. Ondersteuning door een consulent blijft ook altijd tot de mogelijkheden behoren.

De vele zwaardere schuldhulpvragen van niet zijnde bijstandsgerechtigden, maar bijvoorbeeld ZP-ers, worden behandeld door een externe organisatie t.w. Westerbeek. De capaciteit van het Sociaal Team is ontoereikend om dergelijke schuldhulpvragen te kunnen behandelen. Per 1 januari 2022 loopt het contract met Westerbeek af en zal een nieuwe aanbesteding plaatsvinden.

De gemeente streeft naar een ontwikkelingsgerichte aanpak. Vandaar dat men de voorwaarden en kwaliteitsniveau van het NVVK nastreeft. De gemeente streeft eveneens naar een effectieve schuldhulpverlening, waarbij het zwaartepunt voor de burger ligt op het oplossen van de schuldenproblematiek en daardoor hij/zij een nieuwe start kan maken.

Een goed contact met een uitkeringsgerechtigde is belangrijk, alsmede een goed contact met nutsbedrijven. Het is een illusie te verwachten dat iedere aanvraag zal leiden tot een oplossing van de schuldenproblematiek, maar een streefpercentage van 50% is realistisch en mag als geslaagd uitgangspunt worden genoemd.

In onze huidige samenleving kan de digitalisering een belemmering zijn voor een groot aantal uitkeringsgerechtigden. Een digitaal cliëntdossier is natuurlijk een prachtig communicatiemiddel, maar kan problematisch zijn voor de ouderen.

Geadviseerd wordt om middels huisbezoek op een juiste en correcte manier contact te hebben met de schuldhulpverlener.

Wanneer alle schulden in kaart zijn gebracht wordt een saneringsplan opgesteld waarin schulden binnen 3 jaar dienen te zijn afgelost. Allereerst wordt bekeken of de aanvraag van een bijstandsuitkeringsgerechtigde is of van een willekeurige inwoner van onze gemeente. Wij adviseren dat indien de uitkeringsgerechtigde 2 jaar lang aan zijn/haar verplichtingen, toekenning van bijstand in de vorm van leenbijstand, heeft voldaan het 3^e jaar wordt kwijtgescholden. Betreft de aanvraag van een willekeurige inwoner dan dient hij/zij te voldoen aan de gerechtelijke uitspraak. Na afloop van de 3 jarige termijn stellen schuldhulpverlener en cliënt samen een startplan op waarbij de gemeentelijke ruggensteun (in de vorm van een adviserende taak) bijdraagt om cliënt zo snel als mogelijk een normaal leven te laten leiden.

Tenslotte adviseert de adviesraad dat aanbieders niet meer op basis van per behandelend dossier op jaarbasis worden vergoed, maar op basis van gewerkte uren. Hiermee zullen de kosten van aanbieders worden beperkt.

Feitelijk gezien is de uitvoering van de schuldhulpverleningsproblematiek een taak van de gemeente. Het behoort tot de zogenaamde 'Core business' van de gemeente.

Geconstateerd is dat de voorwaarden opgelegd door de NVVK, alsmede de daaraan verbonden kwaliteitseisen (jaarlijkse audit), zeer kostenverhogend zouden werken. Dat is ook de reden dat de adviesraad kan instemmen met het inhuren van een deskundige instantie.

De Adviesraad Sociaal Domein Oldebroek adviseert positief over de duidelijk opgestelde beleidsnota schuldhulpverlening 2022-2025.

Ter aanvulling hierop adviseren wij onderstaande aandachtspunten op te nemen in de definitieve versie van uw nota:

- Verder in te zetten op intensieve voorlichting.
- Huisbezoek centraal te stellen bij de behandeling en afwikkeling van de schuldhulpvraag.
- Middelen voor kwijtschelding beschikbaar stellen ingeval de bijstandsgerechtigde 2 jaar lang aan zijn/haar verplichtingen heeft voldaan.
- Een financieel contract op te stellen voor de aanbieder op uurbasis.

In afwachting van uw reactie en hartelijk groetend,
namens Adviesraad Sociaal Domein Oldebroek,

Henk Riksen
secretaris

Terugkoppeling:

In te vullen door de gemeente, na het passeren van het advies.

De Adviesraad wordt hartelijk bedankt voor het meedenken en het doen van suggesties tijdens de sessie voor het opstellen van het concept beleidsplan. Daarnaast zijn we erkentelijk voor het positieve advies en uw verdere schrijven in het adviesrapport ter beoordeling van het concept beleidsplan.

Hieronder volgt eerst een algemene reactie waarna er wordt ingegaan op de concrete aandachtspunten.

De Wet schuldhulpverlening kent geen onderscheid tussen bijstandsgerechtigden met schulden en inwoners zonder uitkering met schulden. Dit onderscheid willen wij als gemeente ook niet maken. Het 'overnemen' van de afbetaling van bijstandsgerechtigden door middel van leenbijstand is niet mogelijk. Er ontstaat op dat moment een nieuwe lening (bij de gemeente) wat tot gevolg kan hebben dat de inwoner na 3 jaar niet in aanmerking komt voor een schone lei en alsnog met een (enorme) restschuld blijft zitten. Dan is het traject schuldhulpverlening voor niets geweest.

U schrijft dat schulden binnen drie jaar dienen te zijn afgelost. Dat is de ideale situatie. Met name bij hoge schulden of een lage afloscapaciteit is dit helaas lang niet altijd het geval. In veel gevallen krijgt de schuldeiser maar een klein percentage van de openstaande vordering die hij heeft.

U schrijft over een slagingspercentage van 50%. Wellicht goed om te weten dat het slagingspercentage over 2020 94% was. We hopen ook de komende jaren op dat niveau te blijven. Als iemand met schulden zich eenmaal heeft gemeld en het traject is gestart doen we er echt alles aan om uitval te voorkomen. Het gebeurt dat mensen met schulden het soms even niet meer zien zitten om rond te komen van een laagbedrag of de fout ingaan door nieuwe schulden te maken. We begeleiden en coachen ze dan zo dat de meesten de draad toch weer oppakken. Dit alles zodat mensen na 3 jaar toch een schone lei krijgen.

U geeft enkele aandachtspunten weer, hieronder volgt puntsgewijs een reactie.

1. Verder in te zetten op intensieve voorlichting.

Hier stemmen we volledig mee in. In hoofdstuk 9 van de nota beschrijven we: "Met communicatie staat of valt alles. Het is van groot belang dat inwoners weten hoe zij schulden kunnen voorkomen en waar ze terecht kunnen als er schulden zijn."

2. Het huisbezoek centraal te stellen bij de behandeling en afwikkeling van de schuldhulpvraag.

De beleidsnota biedt de hoofdlijnen op het gebied schuldhulpverlening voor de komende jaren. De uitvoering is hierin niet verwerkt, dit komt in beleidsregels en werkprocessen en zal verder besproken worden met de partij die de aanbesteding gegund krijgt. Om vanuit beleid vast te leggen dat het huisbezoek centraal moet staan tijdens de behandeling en afwikkeling van de schuldhulpvraag is een stap te

ver.

Het is maatwerk en daarmee aan de inschatting van de professional die het werk uitvoert. De schuldhulpverlener kan op huisbezoek gaan, maar een afspraak in de Brinkhof of in het gemeentehuis kan ook als meest passend worden ervaren. Dit in nauwe afstemming met de cliënt en betrokken netwerkpartners, zoals een sociaal werker, maatje vanuit Humanitas of schuldhulpmaatje. We zullen de uitvoerende partij hierin geen vaste en verplichte werkwijze opleggen maar vertrouwen op hun specifieke kennis van schuldhulpverlening, daar huren we ze tenslotte voor in.

3. Middelen voor kwijtschelding beschikbaar stellen ingeval de bijstandsgerechtigde (cliënt) 2 jaar lang aan zijn/haar verplichtingen heeft voldaan.

Het verkorten van het traject en/of het kwijtschelden en daarmee overnemen van de laatste 12 maanden aflossing is een gevoelig en ingewikkeld thema. Het kan voor schuldeisers nadelig zijn en voor de gemeente een financieel risico. Er wordt ook wel gezegd dat een korter traject drempelverlagend kan werken om schulden te maken, na twee jaar ben je immers weer van al je schulden en schuldeisers af!

Bij saneringskredieten is het eventueel een mogelijkheid maar dit kan gevolgen hebben voor andere opties binnen de MSNP en de WSNP. Schuldeisers maken een risico-inventarisatie bij welke regeling ze meer of minder afgelost krijgen en wat het risico is van uitval. Ongelijke behandeling in de verschillende maatwerk oplossingen MSNP, WSNP en saneringskrediet moet voorkomen worden. Dit is niet bevorderlijk voor de uitvoering en het zorgt ervoor dat schuldeisers niet akkoord gaan bij regelingen die zij als hoger risico of lagere uitbetaling inschatten.

De discussie over het verkorten van het schuldhulptraject of een deel van dat traject af te kopen is landelijk onderwerp van gesprek. We volgen deze discussie en eventuele ruimte voor lokale mogelijkheden met interesse. Al wil dat niet direct zeggen dat we bij voorbaat overtuigd zijn dat dit wenselijk is.

4. Een financieel contract op te stellen voor de aanbieder op uurbasis.

De afgelopen jaren betaalden we de professionele schuldhulpverlening (Westerbeek) lumpsum. Per kwartaal werd een vast bedrag overgemaakt, (bijna) onafhankelijk van het aantal klanten en de tijd en energie die ze erin hadden gestoken. We snappen dat u daarom komt met een advies tot een andere wijze van financiering. Tijdens de regionale aanbesteding schuldhulpverlening is hier aandacht voor geweest.

Voor de jaren 2022 e.v. is een productprijs afgesproken. De partij die de aanbesteding heeft gewonnen heeft naast de beste kwaliteit ook met de laagste prijs per product ingeschreven. Daarmee betalen we zeker geen te hoog bedrag per product, de andere partij was immers duurder.

Een prijs per product is daarmee nog concreter dan een prijs op uurbasis.

We betalen daarmee een vast bedrag voor bijvoorbeeld een intake, een vast bedrag voor het bemiddelen richting de schuldeisers etc. In de wereld van schuldhulpverlening is een prijs per product een betalingsconstructie die heel gebruikelijk is.